

Sygn. akt III USK 75/22

POSTANOWIENIE

Dnia 10 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania M. M.
od decyzji Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w L.
o ustalenie stopnia niepełnosprawności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 10
stycznia 2023 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Okręgowego w
Lublinie
z dnia 26 maja 2021 r., sygn. akt VIII Ua 58/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje adwokatowi J. M. od Skarbu Państwa - Sądowi Okręgowemu w Lublinie tytułem wynagrodzenia za reprezentowanie ubezpieczonego w postępowaniu kasacyjnym z urzędu 240 zł (dwieście czterdzieści) podwyższone o stawkę podatku od towarów i usług.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 maja 2021 r. Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił apelację M. M. od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie z dnia 26 sierpnia 2020 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w L. z dnia 15 października 2019 r. w przedmiocie ustalenia stopnia niepełnosprawności.

Sąd Okręgowy przyjął, że ustalenia Sądu Rejonowego w zakresie zaistniałego stanu faktycznego są prawidłowe. Sąd Rejonowy właściwie przeprowadził postępowanie dowodowe, ocenił wiarygodność i moc dowodów zgodnie ze wskazaniami z art. 233 § 1 k.p.c., dokonując następnie trafnej wykładni przepisu art. 4 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W ocenie Sądu Okręgowego okoliczność, że schorzenia apelującego mają charakter przewlekły i występują u niego od wielu lat nie oznacza, że stan zdrowia osoby dotkniętej taki schorzeniem nie rokuje możliwości poprawy, a tym samym zmiany stopnia niepełnosprawności. To, że uprzednio apelujący był uznany za okresowo niepełnosprawnego w stopniu umiarkowanym nie przesądza o niezmienności i trwałości takiego stanu. Zauważył, że Sąd pierwszej instancji przeprowadził dowód z opinii biegłych lekarzy sądowych, uznał ten dowód za wiarygodny i wskazał z jakich powodów obdarzył wiarygodnością dowód z opinii biegłych. Sąd drugiej instancji podzielił w całości argumentację Sądu Rejonowego. W jego ocenie należy mieć na uwadze, że opinia biegłych była należycie uzasadniona, została wydana po wcześniejszym zapoznaniu się z całokształtem dokumentacji medycznej oraz po zbadaniu apelującego, a wnioski opinii są jednoznaczne. Sąd Okręgowy podkreślił, że w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji strona apelująca nie była ograniczona, co do możliwości przedstawienia swych twierdzeń i dowodów w kwestiach istotnych dla rozstrzygnięcia. Apelującemu doręczono odpis opinii biegłych, jednakże mimo wezwania, nie zgłosił on żadnych zarzutów względem opinii ani ewentualnych wniosków dowodowych.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: art. 233 w zw. z art. 227 k.p.c., a także na naruszeniu prawa materialnego: art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność przejawiającą się *prima facie* w oparciu jej o podstawy kasacyjne, które już bez głębszej analizy prawnej i pobieżnej ich lekturze wskazują na rażąco błędną wykładnię i niezastosowanie przez Sąd odwoławczy przepisów

prawa materialnego oraz rażące naruszenie przepisów postępowania cywilnego mające istotny wpływ na wynik sprawy, przejawiających się w szczególności w:

- przyjęciu przez Sąd odwoławczy dowolnej i jednostronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz brak jego wszechstronnego rozważenia, a tym samym niezasadne uznanie, iż odwołujący się winien zostać zaliczony do lekkiego, a nie umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, pomimo iż jego stan nie uległ poprawie od czasu wydania poprzedniego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, którym odwołujący się był zaliczony do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;
- pominięcie schorzeń odwołującego oraz wcześniejszych decyzji o niezdolności do pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jest chybiony. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że

powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365).

Przedstawiona Sądowi Najwyższemu skarga stanowi w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez sądy obu instancji. Wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów pozbawia skarżącego możliwości powoływania się na zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c.. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprowadzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 r., I UK 212/14, Legalis nr 1186765). Skoro w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, to nie mogą one zatem przemawiać również za oczywistą zasadnością skargi. W przeciwnym razie zachodziłby dysonans między etapem przedsądu a późniejszym rozpoznaniem podstaw kasacyjnych z ograniczeniem wynikającym z tego przepisu, a także wobec związania ustaleniami stanu faktycznego, na którym oparto zaskarżony wyrok (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2014 r., II UK 20/14, Legalis nr 1385231; z dnia 6 lutego 2014 r., I PK 246/13, Legalis nr 1169331). Polemika skarżącego z oceną dowodów dokonaną przez Sąd Okręgowy, prowadząca do zakwestionowania ustalonego przez ten sąd stanu faktycznego sprawy nie uzasadnia, w świetle art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., przyjęcia skargi do rozpoznania. W orzecznictwie wskazuje się, że zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. może wyjątkowo stanowić uzasadnioną podstawę skargi kasacyjnej, gdy skarżący, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, wykaże, iż sąd drugiej instancji rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to mogło mieć wpływ na wynik sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05, Legalis nr 97143). W przedłożonej skardze kasacyjnej brak jest natomiast tego rodzaju argumentacji.

Odnosząc się do kolejnego zarzutu procesowego zauważyć należy, że skarga kasacyjna przysługuje od wyroku Sądu drugiej instancji, a zatem może być oparta wyłącznie na podstawie naruszenia prawa materialnego lub procesowego przez sąd odwoławczy. Przepis art. 227 k.p.c. jest tymczasem adresowany do Sądu pierwszej instancji, wobec czego nie może ich naruszyć Sąd drugiej instancji, a tym samym nie może stanowić usprawiedliwionej podstawy skargi (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 260/07, LEX nr 511679; z dnia 24 lutego 2015 r., II UK 105/14, LEX nr 1659235). Oparcie skargi kasacyjnej na tym przepisie wymaga odpowiedniego uzupełnienia konstrukcji zarzutu naruszenia przepisów postępowania w taki sposób, aby odnieść go do postępowania przed sądem drugiej instancji, czego skarżący jednak nie uczynił. Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje zaś skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a w granicach zaskarżenia bierze pod rozagę z urzędu jedynie nieważność postępowania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2016 r., II PK 242/15, LEX nr 2202494). Skoro naruszenie art. 227 k.p.c. nie może stanowić usprawiedliwionej podstawy skargi kasacyjnej, to tym bardziej nie może być przesłanką przyjęcia jej do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I UK 382/11, LEX nr 1215133).

Odnosząc się do naruszenia prawa materialnego należy wskazać, że może ono przyjąć postać błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania. Błędna wykładnia przepisu prawa materialnego to nadanie innego znaczenia treści zastosowanego przepisu prawa. Polega zatem na mylnym zrozumieniu jego zwrotów lub treści i tym samym znaczenia całego przepisu (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 6 marca 2013 r., I ACa 80/13, LEX nr 1369459). Niewłaściwe zastosowanie prawa materialnego może być efektem oparcia się na normie prawnej nieistniejącej lub przyjęcia, że nie istnieje norma obowiązująca albo błędnej subsumcji prawidłowej normy (M.P. Wójcik, [w:] Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania cywilnego, red. A. Jakubecki, LEX 2016). Wadliwa subsumcja wyraża się w niezgodności między ustalonym stanem faktycznym a hipotezą zastosowanej normy prawnej, w błędnym przyjęciu czy zaprzeczeniu związku zachodzącemu między faktem ustalonym w procesie a normą prawną (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2002 r., IV CKN 1304/00, LEX nr

78365; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2003 r., I CKN 160/01, LEX nr 78813). O oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie może przemawiać naruszenie prawa materialnego. Samo sformułowanie skargi wyklucza możliwość poddania jej w tym zakresie merytorycznej ocenie. Skarżący wskazał na rażąco błędną wykładnię i niezastosowanie przez Sąd odwoławczy przepisów prawa materialnego, a więc pozostawiając wybór postaci naruszenia tych przepisów Sądowi Najwyższemu. Zabieg taki jest niedopuszczalny, gdyż Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do wyręczenia skarżącego i dokonywania wyboru jednej z alternatywnie wskazanych postaci naruszenia prawa materialnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2016 r., I CSK 482/15, LEX nr 2114479). Ponadto nie można uznać za zasadne zarzutów sformułowanych jako zarzuty naruszenia prawa materialnego, które jednak w istocie sprowadzają się do polemiki z ustaleniami poczynionymi przez sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2013 r., III CSK 190/12, LEX nr 1324295).

Nie znajdując podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji. O kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu rozstrzygnięto na podstawie § 15 ust. 2 w związku z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18 ze zm.).